

EGYHÁZI- ÉS ISKOLAI SZEMLE

Felelősszerkesztő: DEBRECZENI ISTVÁN református lelkész

Megjelenik két hetenként szombaton.

Előfizetési ára: egész évre 160 Lei, fél évre 80 Lei, egyes szám 6 Lei.

Szerkesztőség: Satu-Mare (Szatmár) Református lelkészi hivatal, a hová a lap szellemi részére vonatkozó minden közlemény küldendő. Kiadónál: Oradea (Nagyvárad) Ferdinánd király-út (Rákóczi-út) 14. szám. Előfizetési díjak, hivatalos hirdetések díja, reklamációk Konrád Géza címére Nagyvárad, Nagy Sándor-u. 14. küldendő.

Husvét diadala.

I. Kor. 15. r. 55., 57. v.

Mikor messze délen Zsidóországban, Jeruzsálem táján nyílt a kikelet, pompázott a tavasz, a fák zöld ággal virultak, virággal díszlettek s a nép hozsánnát kiáltott: **akkor aratta földi diadalát Jézus: a zsidók királya.**

És mikor nem a lábai elé raktak levetett ruhákat, de őt is megfosztották saját ruháitól, mikor az oly hamar elhervadt zöld ágak töviskoszorúra váltak s a néptömeg „feszítsd meg”-et ordított: **akkor aratta örök diadalát Krisztus: az élet királya.**

Mikor a nagypénteki sötétséget másodszor fízte el a pirkadó hajnal, a föld két szomorú szavára: a hozsánnára és a feszítsd meg-re megjött a mennyből a felelet: „mit keresitek a holtak közt az élőket, nincs itt az Úr, feltámadott”.

Ha Jézus utolsó szava ez volna: „elvégeztetett” s a róla szóló végső mondat: „lehajtván fejét, kibocsátá lelkét” — akkor mi is lehajtott fővel járnánk az élet rögös utait, akkor csak a földet néznénk és nem tudnánk soha felfelé tekinteni, nem tudnánk hinni, bizni, remélni s akkor nem ünnepelnénk szent lelkesedéssel, örök reménnyel husvét ünnepét.

De a kereszten nem végeztetett el s bár kibocsátá lelkét, de kibocsátá az egész világra. E lélek egy üres sirhoz vezet — és mi husvétot ünnepelünk.

Szívünkben hit, remény, diadal és hála, az ajkunkon győzelmi kiáltás: „**Pokol, hol a te diadalod, halál, hol a te fulánkod? Az Istennek legyen hála, ki diadalmat adott nekünk a mi Urunk, Jézus Krisztus által!**”

A husvét hármass diadalt hirdet: a világosság, igazság, szabadság örök diadalát.

Mikor Jézust megfeszítették, hat órákor sötétség lőn az egész tartományban kilenc óráig. E csodának látszó jelenség fényes igazságot foglal magában. Azt, hogy Jézus megölése a sötétség műve volt és így muló, mely szétfoszlik a virradat kakasszavára. Három óra

mulva már újra világos lett s harmadnapon reggel ragyogó hajnalnál indultak utnak Jézus sirjához a kegyes asszonyok, hol olyan világosságot láttak, amelytől sötétség borult az örök szemére, de az ő szívüknek boldogan tárta fel a megnyílt sir fényes diadalát. Mert Krisztus világossága sötétség azoknak, kiknek lelkét a gyűlölet vonja éjszakába, de ragyogó fényesség azoknak, kiknek szívét a szeretet teszi szomszujává minden iránt, ami derűt, hajnalodást, reménységet jelent.

Husvét diadala az igazság, diadala a igazság, igazságtalanság fölött, melynek győzelme csak három napig tart, míg az igazságé örök. A Krisztustalan világ egyre kérdezi még mindig Pilátussal: mi az igazság? És nem látja meg, nem ismeri fel, ha előtte áll sem, de kik szüntelenül csak Ő reá néznek, azok tudják, vallják és bizva hirdetik, hogy Ő az igazság: a világosság, szabadság, szeretet, békesség s az ő igazsága diadalt arat a világon.

Husvét diadala a szabadság diadala volt. Jézust élve nem teheték rabbá, míg Péterrel le nem tétette fegyverét, csak a holttestét őrizték fegyveres vitézek. Vitézek? Dehogy! Gyászvitézek voltak! A zsarnokságnak nincsenek vitézei, csak bérenc szolgái. Ha vitézek lettek volna, nem a halott Jézus mellé állottak volna parancsszóra, hanem szívük szavára odaálltak volna az élő Jézus mellé és többet nyertek volna tőle, mint a hatalomtól. Hitvány zsold helyett igazi életet. Ha vitézek lettek volna, nem a szerető tanítványok szelid kezei, hanem a felbőszült tömeg fenyegető öklei ellen védelmezték volna fegyverükkel, a testükkel, az életükkel, vagy a halálukkal.

De Jézus halálában is csak három napig volt rab és attól kezdve szabaddá lett, mert nem fagyos sirba, hanem forró szívekbe zárták be. És szabad lett örökre, annál szabadabb, minél többen és minél jobban a szívünkbe zárjuk.

Husvét diadalünnep, mert győzelmet hirdet; mindannak örök győzedelmét, amit Krisztus

jelentett és jelent ma és örökké a világnak.

Husvét diadalünnepe, mert erőt ad, bizalommal tölt el, reménységet gyújt fel a szívünkben minden küzdelemben, erőtlenségben, gyászban, szenvedésben, halálban: minden nagypénteken.

Husvét diadalünnepe, amely el nem némit-ható hangon — mert a szívünkben zeng — ezt hirdeti nekünk: minden nagypéntekre eljön a husvét! Nem mindig harmadnap mulva, de eljön!

Debreczeni István.

Sulyok István püspökségét a távozó kormány jóváhagyta.

A tiszántúli református egyházkerületből a trianoni béke által Romániához csatolt egyházmegyéek és egyházközségek törvényes képviselői 1921. augusztus 16-án mondták ki az új — királyhágómelléki — egyházkerület megalakítását. Ettől kezdve az új alakulat élete valóságos kálváriajárás. A törvényesen megválasztott elnökséget a kormány nem ismerte el és nyomására Sulyok István püspök, Domahidy Elemér főgondnok 1923. április 11-én a közgyűlés színe előtt lemondottak.

A lefolyt három év alatt tartott egyházkerületi közgyűlések egyik feliratot a másik után küldötték a minisztériumba, bizonyítgatták az egyházi álláspont helyességét és törvényszerűségét, de csak újabb meg újabb ígéretek érkeztek válaszul.

Igy következett el aztán, hogy az 1925. június 12-iki egyházkerületi közgyűlés, törvényes igaza tudatában, félre téve minden halogatást, elrendelte a püspöki és főgondnoki szék betöltését.

A szavazatokat Széll György esperes elnökelete alatt kiküldött bizottság 1925. szeptember 18-án bontotta fel Szatmáron, amikor kitént, hogy a gyülekezetek többsége az első ízben megválasztott, de a kormány nyomására lemondott elnökséghez ragaszkodik, újból megválasztotta püspökkül Sulyok Istvánt, főgondnokul Domahidy Elemért.

A szavazatbontás eredményéről Csernák Béla egyházkerületi főjegyző feliratban értesítette a kormányt, kérve ismételtlen, mint már oly sokszor, hogy a kormány az egyházkerületi szervezkedést, a választások eredményét ismerje el és a megválasztott püspök, Sulyok István hűségesküjének letévése iránt rendelkezék. Fölterjesztésében hivatkozott arra, hogy a kultuszminiszter a debreceni egyházkerülettől leszakadt részek kerületté szervezésének szükséges voltát elvileg már 1922 júniusban elismerte, sőt magát a kerületet *de facto* elismerte, amikor a gyülekezetek által választott egyházkerületi tisztviselők működését tudomásul

vette, úgy hogy tulajdonképpen nem egy új egyházkerület alakításáról van szó, hanem egy meglevő, tényleg működő és egyes adminisztratív és jurisdictionalis szerveiben elismert kerület szervezésének betetőzéséről, amely szükséges azért, hogy a kerület ne az egyházi törvényekben megjelölt helyettesek (főjegyző és legidősebb esperes) által kormányoztassék, hanem maga a püspök által.

A feliratra a kormány lemondása előtti napon, március 26-án adta meg a választ, amely Csernák Béla egyházkerületi főjegyzőhöz március 30-án délelőtt érkezett le; magyarul a következőképpen hangzik:

„14.625—1926. Hivatkozással 1243—1925. számú felterjesztésre, van szerencsénk tudomására hozni, hogy a miniszter elfogadta és aprotálta [ia act și aproba] Sulyok István urnak a püspök nélkül maradt esperességek püspökkéül választását. Az eskületétele az új egyházkerületnek egy speciális törvény által való megerősítése után fog következni. Miniszter helyett Z. Paclisan director-general.”

Csernák Béla egyházkerületi főjegyző a napokban küldte szét az értesítéseket, hogy az egyházkerület április 22-én délelőtt a nagyváradi református tanítónőképzőintézet dísztermében közgyűlést tart.

Rég vártunk erre a közgyűlésre. Terminusa már több ízben meg volt állapítva, de a Magyar Párt tárgyalásai folyamán a kultuszminisztérium felől érkező biztató hírek hatása alatt újból meg újból halasztást szenvedett. Végre elérkezett az, amire vártunk, az aprotáció. A közgyűlés most már nyugodtan átadhatja a miniszter által elismert püspöknek és törvényes elnöktársának, a főgondnoknak a vezetést, kinek személye, hivatalba állítása ellen különben a kormány sohasem emelt kifogást.

A hosszú várakozás és megpróbáltatás után adjon Isten egyházkerületünknek az elhívott bölcs vezetők alatt építő, munkára alkalmas csendes napokat.

A nt. Lelkészi Hivatalok és iskolák részére

gummibélyegzőket

csinos formában, jutányos áron szállít:

Béres Károly könyvnyomdája

ORADEA, Bul. Regele Ferdinand 14. szám.

Szolid keresztyén
szaküzlet! **Horváth és Tsa** órák és
ékszerész
Oradea, General Mosoia [Kert]-utca 4. Ipartesület mellett

Belmisszió

Az egyházi fegyelemről.

A lelkeszi értekezletek és konferenciák napi-
rendjén esztendőnk óta állandó tárgy az egyházi
fegyelem kérdése. Ha általánosságban is igaz,
hogy a problémákat az idők vetik fel, feltétlen
igaz ez az egyházi fegyelemlre. Fájó, de letagad-
hatatlan tény, hogy a sokat dicsőített protestáns
liberálizmus — átlutakra tévedve — hitéletünk
lassu elsorvadásához s a puritán kálvinista er-
kölcösk megromlásához vezetett, a régi józan hit
a közönynek, a liberálizmus a szabadságnak en-
gedett tág helyet. Aki nyomon kíséri az egyete-
mes egyházunk falai időről-időre felvetődő, sok-
szor nagyon is sajnálatos, elszomorító jelensége-
ket, aki tisztá, elfogulatlan szemmel tart sereg-
szemlét az egyház számbeli és tényleges érték-
állománya felett, aki nem éri be a numerussal,
hanem a mögött jövőt biztosító garanciákat is ke-
res, természetesnek találja, hogy a sivár szomorú
jelen kitermelte s a jövő feletti aggodás napiren-
den tartja az egyházfegyelem visszaállításának
nehéz, de kiáltóan szükségszerű problémáját.

Azok az egyházi munkák, melyekkel jobb
jövendőnkét kívánjuk munkálni, mind természetes
kapcsolatban vannak egymással s egymásnak
szükségszerű kiegészítői. Jövőnkre gondolva, első-
sorban természetszerűleg gyermekeinkre fordul
tekintetünk s az ő vallásos nevelésükre fordított
fokozottabb figyelemmel gondoljuk a nagy célt
munkálni, de vajjon hozhat-e kívánt eredményt
hétköznapi és vasárnapi iskolai oktatásunk, ha a
konfirmációval minden megszokad, ha serdülő
ifjúságunkkal — a legtöbb világi kísértés idején
— nem törődünk, ha felnőtteink hit és erkölcs
tekintetében teljes szabadságban élnek s a szülők
és rokonok támogatás helyett rosaz példaadásuk-
kal egy-kettőre lerontják az iskola és templom
lassu építő munkáját? *Eredményes munkát csak
kedvező légkörben lehet produkálni. Ezt a munkához
kedvező légkört elsősorban az egyházi fegyelem van
hivatva megeremteni. Ebben a felismerésben lettem
és vagyok hiva az egyházi fegyelem sürgős visz-
szaállításának.*

Jól tudom, hogy e probléma megoldása nem
olyan könnyű, mint a felvetése és a róla való
beszéd. Az egyházi fegyelem nem olyan érett
gyümölcs, amit elég megkívánni és azonnal
ölnkbe hull. Várni és sok türelemmel és szere-
tettel dolgozni kell érte. És mindennek felett binni
abban, hogy nemcsak a test, hanem a lélek fegy-
vereinek is van kényszerítő hatalma. Mint min-
den nagyobb dolognál itt is csak a jól alapozott,
rendszeres munkának lehet sikere. Nem lehet a
dolgát — in medias res — a fegyelem máról

holnapra való bevezetésével kezdeni. Az elha-
markodás, a körültekintés hiánya, ha valahol, itt
keservesen megbosszulhatná magát.

A fegyelem visszaállításának három termé-
zetes fázisa van:

1. A fegyelmezés általános [lelki] előké-
szítése:

2. A fegyelmezés részleges [alanyi és tárgyi]
előkészítése;

3. A fegyelmezés alkalmazása.

A lelki előkészítés hosszabb időt [itt-ott éve-
ket] vesz igénybe, azonban ez minden öntudatos
lelkipásztori munkának szükségszerű, elmarad-
hatatlan következménye. Azt tartom, hogy sike-
res pásztori munkát csak az végezhet, aki az egy-
házi misszióját végzetesen komolyan veszi, aki
egyfelől maga is példaadó keresztyén életet él,
másfelől a más számára sem enged a krisztusi
célküldetéséből semmit lealkudni. A világgal való
50 százalékos megalkuvás erőltetetté el igehir-
detésünket s szállította alá az egyház és egyházi
funkcionáriusok tekintélyét: Félideálokért az em-
berek soha nem tudtak és nem is tudhatnak ál-
dozni és lelkesedni. Vértanúi csak a konzekvens
keresztyénségnek és konzekvens protestantizmus-
nak voltak. Ha tehát azt akarjuk, hogy a refor-
mátus vallás újra életformáló erő legyen, véget
kell vetni az egyházban a világias szellemnek, a
mindent megértésnek és mindentől eltekintésnek.
Legyen az egyház az, amire krisztusi missziója
van, meg nem romló kovásza a jónak, a nemes-
nek, a magasabbrendűségnek, legyen a társada-
lom éber lelkiismerete, amely annál erőteljeseb-
ben mutat az ég felé, minél jobban tapad és ra-
gaszkodik az ember a földhöz. Ha az egyház a
maga hivatását maradék nélkül betölti, szavának
újra szuggesztív hatása lesz a tömegekre ma-
gával ragadó, világgyűző hatalommá válik, mert
az igaz egyháznak mindenkor természetes szö-
vetséges társa az emberek drágább, lelki része,
amely — ha nem alszik — nem érzi jól magát,
sőt jajgatva sir a porban, a sárban, a szennyben,
amely nem hazája és kielégítetlenül sóvárog a
tisztaság, a nemesség, a jóság otthona a menny
felé. Aki, mint egyházának szolgája — előbb
magát megzaboláztatva — hiveinek lelkiismeretét
felköltötte és állandóan ébrentartja, az lelkileg
öntudatlanul is előkészítette gyülekezetét a fe-
gyelem igájának önkéntes felvételére. Ha a lelki
előkészítés eredményeként a gyülekezet eről-
tetés nélkül visszaállította az egyházi fegyelmet,
következik

2. a fegyelem részleges, [alanyi és tárgyi]
előkészítése. Ha a gyülekezet már nem egészé-
ben, hanem tagjaiban családokként, ha a szükség
egy kívánja, személyenként vétetik figyelembe.

Tagadhatatlanul nagy, sok fáradságot, türelmet és szeretetet igénylő munka a további, akkor feltétlenül szükséges — lelki kataszter felvétele — de elvégezhető. Kisebb, sőt közepes gyülekezetekben is a lelkész maga elvégezheti, a nagyobbakban a tanítók, presbýterek és lelkes egyháztagek segítségével. Fő dolog, hogy ahol baj van és személyes jelenlét kívánatos, oda a pásztor még a legnagyobb gyülekezetekben is személyesen eljusson. A lelki kataszter gondos összeállítása ismét nem egy-két heti, hanem hónapokig tartó kitartó munka. Házszám, vagy utcásor szerint személyesen felkeressük — és nem felcitoljuk — hűveinket s a beszélgetés során adatokat és tájékozódást szerezünk az egyházhoz való kapcsolatokról, gondolkodásukról, mulasztásaikról értekeikről, családi életükről, embertársaikhoz való viszonyukról. Ahol mulasztást, vagy fegyelmi vétséget találunk, szeretettel figyelmeztetjük az illetőket mulasztásaik, vétségeik helyrehozására. Az elmulasztott szertartásokat, vagy sakramentumokat az ügy érdekében ingyenesen kiszolgáljuk [legfeljebb az egyház részére fogadunk el adományt], de viszont megkívánjuk, hogy e tekintetben mulasztását mindenki pótolja. A vizálgató házastársakat, perlekedő feleket igyekszünk kibékíteni, ha a békesség útjába általunk el nem háriható akadályok vannak, ügyüknek polgári hatóság előtti elintézését sürgetjük. A régebbi mulasztások és fegyelmi vétségek helyrehozására terminust szabunk, indokolt esetben azt meg is hosszabbítjuk. Ha részleges előkészítő munkánkat komoly lelkiismeretességgel véghezvük, a bajok nagy részét — a fegyelem alkalmazása nélkül — szépszerével kiküszöböljük.

A renitensekkel szemben a határidő letelte után természetesen kezdődik.

3. A fegyelem alkalmazása. Az egész gyülekezettről felvett lelki kataszter alapján, amelybe minden családnak külön lapot nyitunk s a nevek után minden mulasztást, vétséget és pótlást pontosan beírunk, — tisztán áll előttünk az egész gyülekezet képe. A szeretetteljes figyelmeztetésre nem reagáló vétkezőket most már — a gyülekezet fegyelmező faktora — a presbýterium elé állítjuk s itt nyomatékosan felszólítjuk őket mulasztásaik pótlására, illetve vétkeik helyrehozására. Az esetleges ellenállókkal szemben vétségükhöz mértén a büntetéseket alkalmazzuk. A fegyelem alkalmazásánál világi vagyon, rang, állás szerint különbséget nem teszünk s nagyon vigyázunk, hogy a fegyelem kerítésén se kicsiny, se nagy rést ne üssön. Nyilvánosságra jutott újabb vétkeket agyon nem hallgatunk s általában a fegyelem alkalmazásánál a legnagyobb következetességgel és szeretetteljes szigorral járunk el.

Azoknak a megnyugtatóására, akik úgy vélik, hogy a fegyelem visszaállítása megrázkódásokat idéz elő az egyházban s a tagok tömeges kiválasztását eredményezi, — mint megtörtént tényről közölhetem, hogy a gyantái egyházban — kellő előkészítés után a presbýterium és egyházközségi közgyűlés egyhangú határozatával határozottatott el a fegyelem visszaállítása, még pedig nem enyhe és megalkuvó, — de szigorú, kálvini szellemű szabályzat mellett. Nemcsak kilépés, de még tiltakozás sem történt egyetlen egyháztage részéről sem. A legvétkesebb is megértette, hogy egyházunk jövője és fajunk érdekében szakítanunk kell régebbi dicstelen életünkkel s a hit és erkölcsi szabadoosság pusztulásba vivő útjáról át kell térni a józan hit és tiszta erkölcs életmentő útjára. S a fegyelem visszaállításának pusztá ténye máról holnapra gyönyörű hatásokat eredményezett. A templomlátogatás felfokozódott, az urvacsorával élők száma megkétszereződött; a keresztelest, konfirmációt, egyházi esküt mulasztottak tömegesen jelentkeztek mulasztásaik pótlására. Retinenciát egyetlen hívünk sem tanusított, s új vétek fegyelmezésére szintén nem került sor.

Hogy a magyar természet nem veszi be a fegyelmezést, — az, amennyire delunesztáló, époly alaptalan és elhamarkodott állítás. A magyarság tömegeit annak idején is a reformációnak a szigorú erkölcsi tisztaságot követelő, egyházi fegyelmet hozó kálvini típusa ragadta meg, s ami pld. a baptizmusban a legöntudatosabb kálvinistának is imponál, a rend és fegyelem. Az egyházfegyelem gyökere ma is él népünkben. Felujítani sehol sem lesz nehéz, — csak magunk ne féljünk módfelett tőle.

Az egyház ma fajiságunknak is őrzője. Egyházunk kerítései között lehetünk legbiztonságosabban magyarok. Itt kell védetünk minden lehető módon testvéreinket. Egy fegyelmezett, rendben élő néptömeg idegen impérium alatt is erőt képvisel. Annál nagyobb erőt, minél fegyelmezettebb. Elsőrendű érdekünk, hogy a fegyelmezést — ha van rá mód — saját tömegeink felett magunk gyakoroljuk.

Akinek tehát nehezére esik magára venni a fegyelem igáját egyházáért, vegye magára nemzetiségéért. Ne féljünk a példaadástól, a népünkkel való intenzívebb foglalkozástól, — ne féljünk a következetes keresztyénségtől, kálvinizmustól, gyakori istenitisztelettől, sőt még az urasztalától se féljünk. A változott idő nagyon sok kötelességet ró a kisebbségű nemzetek egyházi és világi vezetőire és kérdem, — lehet-e igazabb intelligencia, mint megérteni és teljes lélekkel vállalni a reánk rótt súlyos kötelességeket.

Az egyházi fegyelem visszaállítása egyházi és faji szempontból egyaránt szükséges. Sikerét nem az alapul szolgáló szabályzat tökéletes vagy tökéletlen volta, hanem az előkészítés lelkiismeretessége s a végrehajtás szelleme dönti el. Tökéletes szabályzatot alkotni úgy sem lehet, hiszen az élet olyan sok változatos jelenséget produkál, hogy minden produktumára a legnagyobb körültekintéssel sem lehet megfelelő témát készíteni. Egy megalkotandó egyetemes szabályzat sikere érdekében is nagyon kívánatos lenne, hogy amely gyülekezet a lelki előkészítés folyamán átesett, — haladéktalanul léptesse életbe az egyházi fegyelmet!

Tiszteletteljes határozati javaslatom, hogy a szalontai lelkész kör foglaljon állást ismételtén az egyházi fegyelem visszaállítása mellett s kérje az egyházmegegyei közgyűlést, rendelje el a gyűlekezetek vezetőinek: a lelkészeknek, tapítóknak és presbiteriumoknak, hogy a fegyelem általános és részleges előkészítésén munkálkodjanak s ahol az előkészítés munkája befejeződött — addig is, míg a felsőbb hatósági egyetemes intézkedés megtörténik, — léptessék életbe a jelen törvény rendelkezéseivel ellentétben nem álló szabályzat alapján az egyházfegyelmet.

Aradi Aladár.

Utazó belmissziói lelkész. A tiszántúli egyházkerület Fekete Gyula nagyikindai lelkész utazó belmissziói lelkészeként választotta.

Egyházi irodányok a magyar református egyházban, — eladó. Ár 200 Lei. — Cím a Kiadóhivatalban.

Konfirmációi emléklap =

- 17 × 21 cmtr. méretben, kék színnyomással, csinos kivitelben ... Lei 1—
 21 × 34 cmtr. méretben, nagyon szép kivitelű három színnel nyomtatva ... Lei 3—
 24 × 31 cmtr. méretben, dús aranyozással és még két színnel nyomtatva, legkényesebb igényt is kielégítő elsőrendű kivitelben Lei 4—

Konfirmációi emlékkönyv

diszes címlapu, több mint két ív terjedelmű füzet, nagyon szép konfirmációl Emléklappal, II. kiadás ... Lei 16—
 áron beszerezhető:

Béres Károly Könyvkereskedésében

ORADEA — NAGYVÁRAD,

Bul. Reg. Ferdinand (Rákóczi-út) 14. szám
 50 példányig való rendelésnél 10%, 50 dbon felüli rendelésnél 20% árengedményt nyújtunk

Akiket hazahivott az Ur.

Özo. Nias Lajosné, Kéry Ilona volt kaplonyi lelkész özvegye f. hó 18 án élete 67-ik, özvegy-sége 33-ik évében Margittán elhunyt. Temetése 20-án volt. Régen, sokat szenvedett, szenvedéseit hittel és alázattal hordozta. Gyermeke nem maradt. Balogh Ferenc margittai lelkésztársunk felesége testvérét, Kéry Ignác fehérgyarmati lelkésztársunk pedig nagynénjét gyászolják benne. Megszűnt régóta tartó bús özvegysége. Most már levetette az Ur az ő gyászruháját és beövezte örömmel. Legyen így, legyen a mi hitünk szerint.

Egyházi hírek

Páratlan áldozatkészség. A szatmárgörbedi 200 lélekből álló kis leányegyház páratlan áldozatkészségének adta tanujelét, midőn egy év alatt helyreállította a vihar által ledöntött toronytetőzetét 55 ezer Lei költséggel és most a renovált toronyba új harangot öntet, mely 65 ezer leibe kerül. 48 adófizető egyháztag viselte ezeket a terheket és pedig igazi keresztyéni módon: közadakozás útján. Világoljon e kis lelkes gyülekezet vezetőjével, buzgó tanítójával példa gyanánt.

Villanyvillagítás a nagykarolyi templomban. A nagykarolyi presbiterium megértve a változó és haladó kor szavát és igényét, templomába gyors elhatározással bevezettette a villanyt. Segítségére volt ebben a város humánus polgármestere, ki a munkaerőt díjtalanul bocsátotta az egyház rendelkezésére és Kuky Károly református vallásu mechanikus, ki két nagy csillárt szintén díjtalanul készített el, úgy, hogy az egyháznak csak az anyagokat kellett beszerezni. A ki-világított templomban március 7-én volt az első esti istentisztelet. A zsufolásig megtelt templomban felhangzott a hívek ajkán a 7. dicséret „Im békéjütnk nagy örömmel”. Ezután Szikszay Ilonka szavalta el Reményik Sándor örökbecsű költeményét: „Templom és iskola” mély átérzéssel. Majd a református Egyházi Énekkar precíz éneke következett, utána pedig Debreczeni István szatmári lelkész imádkozott és predikált Jan. ev. 4. r. 31—34. v. alapján az igazi bűjtörl. Predikáció előtt Andó Teréz szép szóló éneke, vegyes kar és harmonium kísérettel szerzett a híveknek lelki-gyönyörűséget. Predikáció után az Evang. Leány-énekkar énekelt, utána pedig Gönczy Sándor helybeli lelkész mondott rövid beszédet a villany-villagítás bevezetésének jelentőségéről. Végül felcsendült a több mint 1000 hívő ajakán a záró ének „Dicséret, dicsőség, tisztesség és hálaadás...” Ez első esti istentisztelet alkalmával a persely-pénz 3538 Lei volt.

A szatmári presbyterium példaadása. A szatmári egyház presbyteriuma, engedve a hívek közóhajának, elhatározta, hogy elrekvirált harangjait pótolja, bár iskoláinak fenntartása sok terhet ró a gyülekezet vállára. Hogy pedig a megkezdett akció sikerrel járjon, kimondta, hogy a kisebb harangot, mely 100—120 ezer Leibe kerül, maga fogja megöntetni s a gyülekezet nagyrésztől csak a nagyobbikat várja. A határozatot kimondó gyűlésen jelenlevők a szükséges összeg nagyobb részét mindjárt meg is ajánlották.

Összeü hágyomány. Kiss Gábor, a nagyszalontai gyülekezetnek nemrég elhunyt tagja 50 ezer Leit hagyott végrendeletileg a nagyszalontai ref. egyházra s ugyanakkor még 30 ezret hagyományozott iparos célokra.

A nagyszalontai egyházmegye rendes tavaszi gyűlése ápr. 7. és 8-án lesz.

Az Evangéliumi Munkások Szövetségé husvét hetében Nagyszalontán kenferenciát és tisztújító közgyűlést tart.

Ifjúsági bibliakörök Szatmáron. A vasárnapi iskola mellett a belmisszió másik — ifjúsági — ága: a bibliakörök működése is megkezdődött ez évben és élénken folyik úgy a fiúk, mint a lányok körében. Megható és fölemelő az a szeretet, mellyel a köri órákat látogatják és az a hatás, melyek ezek a fiatal lelkekre gyakorolnak. A körök vezetését Debreczeni István lelkész végzi, az ifjaknál tanárok, tanítók segítségével, mivel itt énekkar, zenekar is alakult, azonkívül testgyakorló órák is vannak.

Vallástanításunk.

Vallástanításunk tervét úgy a saját, mint az állam iskoláiba járó gyermekeink helyes, egyházunk céljainak megfelelő vallásos nevelése szempontjából revízió alá kell vennünk. Nem azt akarom ezzel mondani, hogy a mi jelenleg érvényben levő u. n. régi „*tiszántuli tantervünk*” nem jó mert hiszen annak készítésekor minden körülmény figyelembe részesült és a vallásoktatás pedagógiai elméleti követelményei, valamint annak gyakorlati lehetőségei, úgy a történeti fejlődés, mint a való élet adottságai egyaránt szem előtt tartottak, de ma iskoláink új államjogi helyzetéből folyólag, a tanköteles kor hármas tagozódása kényszerít bennünket arra, hogy az adott helyzetnek megfelelőleg elemi iskolai vallástani tantervünket módosítsuk.

A tantervmódosítással kapcsolatban szabad legyen néhány idetartozó megjegyzést tennem. Arra nincs itt helyem, hogy a pedagógiai elmé-

letnek a vallásoktatásra vonatkozó kísérleteit, azok bírálatával együtt okulásképen felsorakoztassam, mert hiszen a reformáció kora óta nem élt számottevő pedagógus, aki ehhez a nagy kérdéshez hozzá ne szólt volna, de azt mégis fel kell említenem, hogy, bár a döntősúlyú elméletek leginkább a verbalizmusba süllyedő vallásoktatást akarják eltüntetni, mégis egy-egy jelenlétünkben lefolyt vallásvizsga emlékével lelkünkben, sajnálattal látjuk, hogy bizony a verbalizmus még mindig él, sőt mondhatnánk, uralkodik.

Ha ennek okát keresem, a hibát nem a tantervben találom, amelynek célkitűzése határozott és módszeres utasításai a legszigorubb kritikát is kiállják, hanem abban, hogy vallástanításunk a gyakorlatban nagyobb részt eltér a tanterv céljaitól is, módszerétől is és nem arra törekszik, hogy „*egyházunk számára az evangélium szellemétől áthatott olyan egyháztagokat neveljen, kiknek Isten folyton szemük előtt és szívében van; akik Isten iránt érzett szeretetből a Jézus Krisztus tanítása és példája szerint örömmel teljesítik az ő parancsolatait, gyakorolják a felebaráti szeretetet, cselekszik a jót és kerülnek a rosszat*” [Tiszántuli tanterv] — hanem csupán arra, hogy a kánoni látogatások minőségét javítsa és az évvégi vizsgálatok érdekelt hallgatóságát a folyékonyan pergő, zengőhangu recitálásokkal megszedítse. A verbalizmus és formalizmus e téren olyan szigorú, hogy a gyermekek hanghordozását is szinte generációkon keresztül egyforma hangjegyekkel lehetne jelezni.

Mit jelent ez a tapasztalat? Azt, hogy a legjobb tantervek mellett is érvényesülnek olyan tényezők, amelyek a tanterv keretein kívül esnek. A tanterv keretein kívül eső és ennél fogva semmiféle tantervvel nem szabályozható, de a vallástanításnál elsőrangú tényezők közül a *család és a tanító lelkölete* az, amivel számolni kell. A család ma, nagy általánosságban nem megfelelő háttere és kerete a vallásos nevelésnek. A tanítói lelkölet elemzése változatos szinképet mutat. Csak az éles vonalakat jelzem! A racionalista lelköletnek ajánlanék több-kevesebb pietizmust, a pietistáknak valamelyes realizmust, a közömböseknek pedig jó, sok hitméllyítő belmissziói kurzust, mert a vallástanítás — még rettentő rossz tanterv mellett is — csak azoknak a tanítóknak kezében lesz áldott, jó helyen, akiket a Krisztus szerelme szorongat. Hála Istennek, hogy ilyen lelkölettel is sokkal találkozhatunk.

Mindezeket pedig azért vetettem papírra, hogy a tantervmódosítással kapcsolatban egyéb változásokat is vegyünk célba. Iskoláink új törvényes helyzetében számolnunk kell a kötelező

elemi iskolai oktatás hármas tagozódásával; mely kisgyermek iskolából, elemi iskolából és felnőttek iskolájából áll. Ezek közül új tananyag-kijelölést tulajdonképpen csak a kisgyermek iskola és az elemi iskola VII. osztálya kíván, mert a felnőttek iskolája számára — változott viszonyok közt is — jól alkalmazható az ismétlő iskolák számára készült vallástani tanterv. A hangsúly — véleményem szerint — a kisgyermek-iskolás tanulóink kezdődő vallásos nevelésén kell, hogy legyen!

A mi régi tantervünk ezeknek [az óvodás] a gyermekeknek vallásos nevelésére nem terjeszkedett ki, ami annak idején is bizony elég hiba volt, mert nagyon sok gyermeklélek veszett el egyházunk számára az óvodák más felekezeti vallásos szoktatása révén, igazolván a ma is csorbitatlan érvényű horatiusi mondást, mely így szól: „Quo semel est imbuta recens, servabit odorem testa diu“. Mert a legelső benyomások maradandó és sokszor az egész életre kiható voltát a tapasztalati lélektan is beigazolta. A mai helyzetben, azt hiszem mindenki előtt világos, hogy egyházunk számára csak úgy tarthatjuk meg gyermekeinket, ha már ettől az időponttól kezdve *rendszeres lelki gondozás alá vesszük őket*. E probléma súlyát sokszorozza, a lét és nem lét kérdésének kinosságáig az, hogy nekünk felekezeti kisgyermek iskolánk nincs is. Az állami tanterv beilleszti ebbe az iskolába a gyermekek vallásos foglalkoztatását! Ha a kisgyermek iskolások vallásos foglalkoztatását most is kihagyjuk a vallásos nevelésünk tervéből — meredek lejtőre jutunk. Ott a vasárnapi iskola! — hangzik az első mentő szó. Igaz! a vasárnapi iskola sokat tehet még a család evangelizálásában is, de nem tehet meg mindent, azon egyszerű oknál fogva, mert először a vasárnapi iskola nem szervezett intézménye vallásos nevelési rendszerünknek és alapelvénél [az önkéntesség] fogva nem is lehet azzá, másodszor, mert a lényegét illetően még nem a megértés, hanem — sok helyen — a teljes félreértés korát éli.

Nagy baj, hogy a kisgyermek iskolásaink vallásos foglalkoztatására az immár életbe lépett törvény intézményesen, magában a kisgyermek iskolában nem ad módot vallástanítóinknak s így egészen bizonyos, hogy gyermekeink legelső vallásos élményei ezekben az iskolákban nélkülünk és bizonynyal nem is református lélek irányításával fognak megszületni. Éppen ezért a legelső tenni való, hogy a tantervünk szabja meg az itt még korai szisztematikus vallástanítás helyett a vallásos foglalkoztatás, nevelés és szoktatás irányelveit és anyagát, főhatóságunk pedig rendelje el a kisgyermekek vallásos gondozásának azonnali megkezdését. Az anyag itt ez lehetne:

Rövid verses imádságok: tanulás előtti és utáni, étel előtti és utáni, esteli és reggeli imádságok. Minden imádság szövege a gyermekek által érthető legyen. Az Istenről, mint a mi mennyei Atyánkról szóló beszélgetés az alapja és az előzménye mindezen imádságoknak, amelyeknek a gyermekeknél feltételezett előzménye a család — mint élmény. Tanulják meg a „Mi Atyánk“-ot is és alkalomszerűen beszélgessünk velük az ünnepeinkről. Néhány zsoltár és dicséret is megtanítandó. A bibliai történetek az ünnepekre vonatkoznak és tanulják meg a történethez tartozó aranymondásokat is. A tanulság levonása mindig egyéni legyen. [Ebből a kis történetből én ezt tanultam meg...]

Az elemi iskolások vallásos nevelésére megtartanám a régi tisztviselői tantervet azzal a módosítással, hogy az I. osztály tananyagát a kisgyermek iskolák fenti anyagának figyelembe vételével néhány, a tantervben megjelölt módszeres egységnek megfelelő, de nem tárgyalt bibliai történettel egészíteném ki. A II. osztályu anyagot, *vallásos olvasókönyv alapján* tárgyalatnám. Ez lenne a gyermek első vallásos könyve. A III–IV. osztály anyagát esetleg néhány történettel és példázattal kiegészíteném. Az V. osztály egyháztörténelmét az adott történelmi viszonyaink szerint állítanám be. A VI. osztály anyaga maradna. A VII. osztályba pedig a Heidelbergi kátét venném fel.

A Biblia, a Zsoltár és a Heidelbergi káté legyen a mi vallástanításunk Hármaskönyve!

Több anyagot [mennyiségileg] tehát nem vinnék be a tantervbe, mint amennyi benne van, mert iskoláink fejlődési vonala, főleg *egyházunk gazdasági helyzete és a bizonynyal fokozódó tanítóihiány miatt az osztatlan iskolák felé vezet*. Éppen ezért — bár „Az Út“ márciusi számában közölt vallástanítási „Tervezet“ vezető gondolatával [minthogy a mi tantervünk vezető gondolata is ez volt] t. i. az egész vonalon a konfirmációra való előkészítéssel — egyetérték, de az ott felvett tananyag bősége — a gyakorlati kivétel lehetősége, illetve lehetetlensége miatt — erős aggodalmaim vannak.

Igénytelen gondolataimat a kérdéssel foglalkozó lelkész és pedagógus társaim figyelmébe ajánlom és esetleges megnyilatkozásukat szívesen venném. A középiskolai vallástanításról más alkalommal.

Nagy Vilmos,
tanítónőképzőintézet igazgató,
vallás-tanár.

Szerkesztői üzenetek...

Olvasóinknak kellemes és üdvösséges ünnepeket kívánunk. — Dr B. E. A levélben kértet ismételve kérem.

Pályázati hirdetés.

Az óvári-i [Oar] ref. egyház presbiteriuma pályázatot hirdet július hó 1-ig terjedő időre helyettes II. tanítói állásra,

Javadalom: 1. Évi 500 Lei havi részlete.
2. Havi 1000 Lei.

Kötelessége: a presbiterium által reá bízott osztályok vezetése.

Pályázhatnak román vizsgát tett tanítók.

A megválasztott helyettes tanító esetleg véglegesítést nyerhet a kerület által megállapított fizetésre. Az állás azonnal elfoglalandó.

Kellően felszerelt kérvények április hó 10-ig elkészí hivatához küldendő be.

Presbiterium.

Érszakácsiban, Szilágymegyében, expatriálás miatt sürgősen, szabad kézből, tehermentesen, kedvező feltételek mellett — elsősorban *református* hiveknek felajánlva — eladó egy 72 kholdas birtok, melyben a helység központján levő szép lakással, gazdasági felszereléssel s 3 holdas belsősséggel együtt arányos mennyiségben van jó termő szántóföld, szőlő, rét, erdő és legelő. Ugyanott sürgősen eladó egy másik 1 tagban s vasútállomás közelében levő 50 holdnyi jótermő szántóföld terület is. — A birtok ref. tulajdonban való megtartása végett lelkész és tanító urait kérjük, hogy a vételalkalmat hiveiknek széles körben mielőbb ajánlják figyelmükbe! Egyházi ajánlattal jövő érdeklődésre tájékoztatást nyújt a sácáseni—érszakácsi i. ref. lelkész hivatal.

ÜRÖGDI SÁNDOR

SZOBAFESTŐ ÉS MÁZOLÓ

ORADEA
NAGYVÁRAD

Strada Simeon Stefan — Bethlen-utca 44. szám.

Elvállal: a legkényesebb igényt is kielégítő szobafestő és mázoló munkákat a legjobb kivitelben, jó anyos árakon!

15-2

Harangokat,

vas harangszerelőnyekkel ajánl
és vas harangállványokat

21

Hönig Frigyes harang-
öntődéje

ORADEA, Strada B. 111111 No. 10-21. Alapítástól 1840.

BERGER és SPINDLER

nagyszebeni harangöntők ajánlják
háboru előtti művészi kivitelben és minőségben készült
templomi

harangjaikat

Szállítási idő a megrendeléstől 30 napon belül. Az árak a legolcsóbb napi ár. Jótállási idő: 15 év. Szavatolnak a hangok tisztaságáért és összhang-
áért. Hajlandók kedvező fizetési feltételeket adni.

Konfirmálók részére

legkedvesebb ajándék és nélkülözhetetlen a most megjelent díszes kiállítású vászon kötést

Királyhágómelléki Ref. Énekeskönyv

mely a hiveink körében a legnagyobb megelégedést érdemelte ki. Ára 60 lei. Kapható:

Béres Károly könyvkereskedésében

"Királyhágómelléki Református Egyházkerület"
Vallástani és Énekeskönyveinek szerz. kiadójánál

Oradea—Nagyvárad :: Fő-utca 14.

Az aranyéremmel
kíntetett

„VICTORIA”

Kertgazdasági és Magtermelő R. T.

Magkereskedés
faiskola és szőlőoltványtelep
ORADEA—NAGYVÁRAD

60 oldalas nagy képes árjegyzéke sok
hasznos tudnivalóval megjelent. Kérje
ingyen bérmentve megküldését. 10—5

BISZÁK JÓZSEF

harang- és ércöntődéje Ghloroc-on
(Győrök, Brad-megye)

harangot,

a legutányosabb árak mellett
készít a legfinomabb anyagból
bármely hangú és nagyságú
a legdiszesebb kivitelben, kívánatra feliratokkal, képek-
kel díszítve, ingó rendszerű vas felső koronával, vagy
bármely más kívánt rendszerű állvánnyal. Gyártmányai
kiválósgáért több elismerő levél igazolja. Érdeklődőknek
részletes leírással és árajánlattal készséggel szolgál.
[Megrendelésnél kérem ezen lapra hivatkozni.] 21